

Gratangen kommune

Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021

Vedtatt av Gratangen kommunestyre 21. juni 2018

Innholdsfortegnelse

1	Om grunnlaget for rullering av kommunedelplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet	3
1.1	Formålet med planen	3
2	Begrepsavklaring.....	4
3	PLANPROSESSEN	5
3.1	Planlegging etter plan- og bygningsloven	5
3.2	Revisjon og rullering	5
3.3	Samordning med øvrig kommunalt planarbeid	6
3.4	Medvirkning	6
4	MÅLSETTING	6
4.1	Statlige føringer.....	6
4.2	Andre føringer	7
4.2.1	Føringer fra Troms fylkes kommune	7
4.2.2	De arealpolitiske retningslinjene er:.....	7
4.2.3	Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk har følgende mål:.....	7
4.3	Gratangen kommunes målsetting.....	8
4.3.1	Kommunale aktører	8
4.3.2	Eksterne aktører	9
5	VIRKEMIDLER	10
5.1	Sikring av arealer	10
5.2	Kompetanse	10
5.3	Økonomiske virkemidler.....	10
5.4	Regionale og statlige virkemidler	11
5.5	Informasjonsarbeid	11
6	Resultatvurdering av forrige plan	12
6.1	Anleggsutbygging	12
7	KART OG OVERSIKTER	13
7.1	Kartlagte turruter	13
7.2	Kartlagte friluftsområder	15
8	Situasjonsbeskrivelse	15
8.1	Aktivitetsoversikt.....	15
8.2	Statistisk grunnlag	16
9	ANALYSE AV BEHOV FOR AKTIVITET OG ANLEGG	17
9.1	Aktivitetstilbud	17
9.2	Anleggsbehov.....	17
10	Anleggsoversikt	19

10.1	Kommuneanlegg	19
10.2	Nærmiljøanlegg	19
10.3	Statlig sikring av friluftsområde	20
11	ANLEGGSOVERSIKT/KART	20

1 Om grunnlaget for rullering av kommunedelplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet

Gratangen kommunestyre har i planstrategi for 2016-2019 vedtatt revisjon av Delplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet 2010-2013. Delplanen skal gi retning til kommunens arbeid innenfor folkehelse, idrett og fysisk aktivitet, og er grunnlaget for at det kan søkes om spillemidler til anlegg i Gratangen.

Kommunedelplan for Folkehelse, idrett og fysisk aktivitet har en todelt hensikt. Den skal inneholde Gratangen kommunes målsettinger og strategier for bygging av og tilrettelegging for anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Den skal i tillegg inneholde kommunens målsettinger og strategier for folkehelsearbeidet.

Det er et krav fra Kulturdepartementet om at alle kommuner skal ha utarbeidet et plandokument som omfatter anleggsplaner både i kommunal regi og i regi av lag og foreninger. Planen skal fungere som et styringsverktøy ved tildeling av kommunale og fylkeskommunale midler, og er dessuten en betingelse for tildeling av stønad i form av spillemidler. Gratangen kommunes plan har siden 2009 også vært et styringsverktøy for målrettet folkehelsearbeid i kommunen. Folkehelseområdet er nå et eget planområde, og behandles ikke direkte i denne planen. Imidlertid er folkehelseperspektivet også ivaretatt her.

1.1 Formålet med planen

Målet med planarbeidet er at kommunen i samarbeid med ulike aktører skal få en oversikt over hovedutfordringene innenfor dette feltet:

- Hvilke anlegg og områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er det behov for?

Planen skal inneholde tydelige innsatsområder, mål og tiltak.

Arbeidet med kommunedelplanen skal bidra til å:

- Gjennomføre en plan- og målstyrt utbygging av anlegg, og tilrettelegging av områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Systematisere bruk av fysisk aktivitet i kommunenes helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende arbeid.
- Avklare de ulike aktørenes oppgaver, ansvar og økonomiske forpliktelser ved utbygging og drift av anlegg om områder for idrett og friluftsliv.

2 Begrepsavklaring

Det er en rekke begreper som benyttes av sektormyndigheter og andre innenfor folkehelse, idrett og fysisk aktivitet, og for å unngå misforståelser er det her en oversikt over de viktigste begrepene i planen:

- Idrett forstås som aktivitet i form av konkurranse eller trening i den organiserte idretten.
- Fysisk aktivitet innebærer egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter.
- Friluftsliv defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse.
- Helse handler om å være i stand til å mestre hverdagens behov, og ikke bare fravær av sykdom.
- Departementet opererer med en tredelt definisjon av begrepet idrettsanlegg:
 - Nærmiljøanlegg skal være fritt tilgjengelig for allmennheten og beregna på egenorganisert fysisk aktivitet. Anleggene skal primært være tilrettelagt for barn og unge, men også tilgjengelig for lokalbefolkninga forøvrig. Et nærmiljøanlegg skal hovedsakelig ligge i tilknytning til bo- og oppholdsområder i kommunen.
 - Ordinære anlegg er de tilskuddsberettigta anlegg som fremgår av ”Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og friluftsliv”. De ordinære stønadsberettigta anleggstypene er hovedsakelig nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for idrettsorganisasjonene. De tekniske kravene til mål og utforming tar utgangspunkt i de enkelte særforbunds konkurranseregler.
 - Nasjonalanlegg er idrettsanlegg som tilfredsstiller tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser.
- Friluftsliv- og friområder brukes ofte som fellesbetegnelser på grønne områder tilgjengelige for fri allmenn ferdsel, og kan defineres nærmere slik:
 - Friluftsområder er store, oftest uregulerte områder som omfattes av allemannsretten. Områdene benyttes til turliv, jakt, fiske, trim og aktiv trening. I kommuneplanens arealdel er friluftsområdene oftest vist som LNFR-områder (landbruks-, natur-, friluftsliv- og reindriftsområder).
 - Friområder dekker avgrensede områder med spesiell tilrettelegging og opparbeiding for allmennhetens uhindrede rekreasjon og opphold. Områdene er vanligvis ervervet, opparbeidet og vedlikeholdt av kommunen, og kan være parkanlegg, turveier, lysløyper, lekeplasser, nærmiljøanlegg og badeplasser, men også omfatte inngrepsfrie naturområder.

3 PLANPROSESSEN

Kommunestyret har ansvaret for igangsetting av planprosessen. Det administrative ansvaret for det daglige planarbeidet og samordning av arbeidet mot revisjon av kommuneplanens arealdel påligger rådmannen. Hovedutvalg for Oppvekst og kultur har det politisk faglige ansvaret. Det praktiske planarbeidet er utført av kulturkonsulent, folkehelserådgiver og sektorleder for Oppvekst og kultur.

I arbeidet med planen har hovedkilden til informasjon vært den foregående kommunedelplan og handlingsplan, samt kontakt med lag og foreninger, og medvirkningsmøte. De ulike etatene har blitt involvert på avdelingsnivå. Midtre Hålogaland friluftsråd som kommunens fagorgan for friluftsliv har også vært delaktig i prosessen. I hovedsak med Sti og løypeplan for Gratangen.

Oppstart av planen har vært kunngjort på kommunen hjemmeside og per brev til aktuelle lag og foreninger.

3.1 Planlegging etter plan- og bygningsloven

Behandlingen av kommunedelplaner er beskrevet i Plan og bygningslovens §3-1 og §3-3-. Kommunedelplan for idrett, fysisk aktiviteter og friluftsliv er en tematisk plan uten juridisk bindende virkning når det gjelder disponering av arealer. De arealvurderinger som er gjort i planen må derfor tas inn i kommuneplanens arealdel for å få rettsvirkning. Etter plan- og bygningsloven kan det kun knyttes innsigelser fra offentlige myndigheter til arealdeler av en kommune(del)plan. Innsigelser til kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet og Friluftsliv er derfor ikke aktuelt.

3.2 Revisjon og rullering

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet og Friluftsliv strekker seg i hovedsak over periode på fire år (2018-2021). I tillegg inneholder planen en langsiktig del på opptil 12 år. Den kortsiktige delen skal være ei prioritert liste over anlegg som skal bygges og/eller rehabiliteres eller aktivitetstiltak som skal gjennomføres de kommende fire år. Den langsiktige delens tidsperspektiv er 10-12 år, og omhandler overordna målsetting og utvikling. Tiltak i denne delen føres opp i uprioritert rekkefølge.

Rullering er i denne forbindelse mindre vesentlige endringer av handlingsprogrammet. Departementet aksepterer at den politiske behandlingen delegeres til underutvalg under kommunestyret så lenge rulleringa kun medfører endringer på prioriteringslista av allerede oppsatte anlegg (og ikke vesentlige endringer for øvrig). Nye nærmiljøanlegg kan tas inn i en slik rullering, såfremt de samsvarer med planenes mål og strategivalg. Det samme gjelder ordinære anlegg fra den langsiktige uprioriterte lista.

Revidering er en fullstendig saksbehandling etter plan - og bygningslovens § 3-1, med sluttbehandling i kommunestyret. Vesentlige endringer av planen skal behandles på samme måte som revidering av planen (for eksempel at helt nye større anlegg, eller mindre anlegg som ikke er i samsvar med planens målsettinger, tas inn).

3.3 Samordning med øvrig kommunalt planarbeid

Det er viktig at målene i den overordna kommuneplanen gjenspeiles i prosessen fram mot utvikling av en egen kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Det bør være et mål at de arealbehov for idrettsformål, friluftformål og nærmiljøanlegg som dokumenteres gjennom arbeidet med denne planen, i tilstrekkelig grad innarbeides i kommuneplanens arealdel gjennom rullering og revisjon. Der det foreligger andre plandokumenter (reguleringsplaner mv.) er det nødvendig med en gjennomgang for å sikre at målene for Kommunedelplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet samsvarer med øvrige mål og planvedtak i kommunen.

3.4 Medvirkning

Plan- og bygningslovens § 5-1 fastslår at kommunen skal legge til rette for medvirkning i planprosessen. Til grunn for dette ligger to hovedhensyn – deltakelse og demokrati, samt bedre resultat av planlegginga.

Innledninga til kapittel 2 beskriver hvordan lag og foreninger har blitt gitt mulighet for medvirkning i planprosessen. Erfaringene fra medvirkningsprosessen viser at flere deltar ved å besvare spørsmål på utsendte skjema enn ved direkte deltakelse på medvirkningsmøte. Utfordringa for de planansvarlige i Gratangen kommune er å finne fram til den arbeidsformen som sikrer størst mulig engasjement og medvirkning, samtidig som ambisjonsnivået tilpasses kommunens ressurser og hva som er realistisk å gjennomføre.

4 MÅLSETTING

4.1 Statlige føringer

Staten har som overordnet mål å legge til rette for at flest mulig skal kunne utøve idrett og fysisk aktivitet. Gjennom idrettspolitikken har staten et særlig ansvar for barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive.

Det er et nasjonalt politisk mål at alle skal ha mulighet å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen for øvrig. Friluftsloven skal verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmennheten fri rett til ferdsel og opphold i naturen.

Kulturloven §4 sier følgende: «Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt.»

Folkehelseloven § 4 sier følgende: «Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.»

§ 5 sier følgende «Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og de positive og negative faktorer som kan virke inn på dette. (...) Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold.»

4.2 Andre føringer

I tillegg til de føringer som er nevnt over, skal disse føringene danne grunnlaget for kommunens arbeid med idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

- Plan- og bygningsloven
- Bestemmelse om tilskudd til anlegg og fysisk aktivitet
- Stortingsmeldinger
- Rikspolitiske føringer
- Veileder for kommunale frisklivssentraler

4.2.1 Føringer fra Troms fylkes kommune

Hovedmålet for Troms fylkeskommune er at trygge og inkluderende oppvekst- og levekår skal bidra til god helse og utjevning av sosiale forskjeller.

De regionale strategier for folkehelse er:

- Ivareta folkehelse i areal- og samfunnsplanlegging i alle sektorer lokalt og regionalt.
- Videreutvikle et godt kunnskapsgrunnlag for det systematiske og langsiktige folkehelsearbeidet.
- Videreutvikle samarbeidet mellom sektorer, lokale og regionale aktører og nasjonale myndigheter om folkehelse.
- Tilrettelegge for helsefremmende, trygge og inkluderende arenaer innenfor alle sektorer.
- Tilrettelegge for lavterskeltiltak innenfor ulike sektorer. ☑ Fysisk tilrettelegging for fysisk aktivitet.

4.2.2 De arealpolitiske retningslinjene er:

- Enkel tilgang for alle til natur- og friluftsområder og gode møteplasser for fysisk aktivitet og sosialt fellesskap vektlegges.
- Byer og tettsteder i Troms skal ha gode miljøkvaliteter, universell utforming, sammenhengende grønnstruktur og sammenhengende hovednett for gående og syklende.

4.2.3 Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk har følgende mål:

- Om friluftsliv: Alle i Troms skal ha mulighet og kunnskap til å drive friluftsliv som positiv aktivitet for helse og trivsel.
- Friluftslivsområder: Attraktive og varierte områder av verdi for friluftslivet skal sikres og forvaltes slik at de blir ivaretatt for framtidige friluftslivsaktiviteter i Troms.
- Fysisk tilrettelegging for friluftsliv: I Troms skal det være varierte og tilrettelagte friluftslivsområder for ferdsel og opphold nær der folk bor.
- Friluftslivsaktiviteter: Innbyggerne i Troms skal ha mulighet til å utøve friluftsliv i nærmiljøet og i naturen ellers.

- Friluftslivsopplevelser i Troms (natur- og kulturminneopplevelser): I Troms skal unik natur og spennende kulturminner motivere både innbyggere og tilreisende til friluftsliv.

4.3 Gratangen kommunes målsetting

Det offentlige er først og fremst en tilrettelegger for at lag og foreninger skal kunne gi et godt og variert tilbud til sine medlemmer. Gratangen kommune består av flere sektorer og avdelinger som i hele eller deler av sin virksomhet kommer i berøring med tema fra denne planen. I tillegg spiller eksterne offentlige organer også en rolle. Lag og foreninger og den dugnadsinnsats som de legger ned har en avgjørende betydning for om planens målsettinger skal oppnås.

Visjonen for folkehelsearbeidet i Gratangen er:

Gratangen kommune skal legge til rette for trivsel og gode levekår for alle grupper av befolkningen i kommunen.

Kommunens slagord er: *Gratangen kommune – et sted å bli glad i*

4.3.1 Kommunale aktører

- Barnehager
 - Gi hvert enkelt barn opplevelser og erfaringer som støtte for sin utvikling av kunnskaper, ferdigheter og holdninger.
- Folkehelsekoordinator
 - Koordineringsansvar for folkehelse tiltak. Delansvarlig for tilrettelegging av turløyper.
- Frisklivssentralen

Kommunalt kompetansesenter for veiledning og oppfølging innenfor helseatferdsområdene fysisk aktivitet, kosthold og tobakk. Ressurs og kontaktpunkt for helsefremmende tiltak i kommunen
- Ungdomsstua
 - Tilbyr fysisk aktivitet på fritida som en del av sin aktivitet.
- Frivilligsentralen
 - Pådriver, igangsetter og støttespiller for den lokale frivillige innsatsen.
- Fysioterapitjenesten
 - Drive helsefremmende og forebyggende arbeid. Rehabilitering og habilitering. Gjøre tilpasninger og tilrettelegginger av omgivelsene ved behov. Bidra med rådgivning og veiledning.
- Grunnskoler
 - Medvirke til at elevene opplever glede, inspirasjon og selvforståelse ved å være i bevegelse og samhandling med andre gjennom faget Kroppsøving og FYSAK. Medvirke til å gi innsikt i og evne til å reflektere kritisk rundt mat og måltid gjennom faget Mat og Helse. H
- Helsestasjonen
 - Fremme god psykisk og fysisk helse blant barn og unge.
- Kulturkontoret
 - Fagansvar for kulturspørsmål. Saksbehandler for tilskuddssøknader. Veileder for organisasjoner og privatpersoner. Delansvarlig for tilrettelegging av turløyper.

- Legetjenesten
 - Arbeider individuelt med kostholdsveiledning og røykekutt, samt motiverende arbeid i forhold til fysisk aktivitet. Henvisning til frisklivsresept med veiledning i forhold til kost, fysisk aktivitet og røykeslutt.
- Gratangsheimen
 - Opprettholde beboernes funksjonsnivå lengst mulig. Tilby rehabilitering og tilbud til dagpasienter.
- Teknisk sektor
 - Fagansvar for arealplanlegging og – disponering. Ansvar for kommunale bygg og anlegg. Saksbehandler for byggesøknader.
 - Fagansvar for jord-, skog-, fiske- og utmarksspørsmål. Saksbehandler for søknad om motorferdsel.

4.3.2 Eksterne aktører

- Fylkesmannen
 - Samordningsinstans for statlige regionale etater. Høringspart. Bidra til å iverksette nasjonal politikk på folkehelseområdet og være pådriver for kunnskapsbasert folkehelsearbeid.
- Helse- og omsorgsdepartementet
 - Har det overordnede ansvaret for at befolkningen får gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester, uavhengig av bl.a. bosted og økonomi.
- Troms fylkeskommune
 - Tilskudd til friluftstiltak og skilting og merking av turløyper, spillemidler. Understøtter kommunens folkehelsearbeid.
- Midtre Hålogaland friluftsråd
 - Medlemskommunenes kompetanseorgan innen friluftsliv og naturopplevelser. Utfører enkelte fellesoppgaver for medlemskommunene og bidrar til å øke samhandlinga i regionen.
- Lag og foreninger
 - Tilby møtesteder og aktiviteter som fremmer medlemmenes trivsel og helse, og bidrar til et levende lokalmiljø. Kulturdepartementet Forvalter bl.a. spillemidlene.

5 VIRKEMIDLER

Gratangen kommune har ulike virkemidler for å følge opp målsettinger for fysisk aktivitet og friskliv, og for å stimulere og styre utbygging av områder for idrett og friluftsliv i den retninga de oppsatte målene. I tillegg til de kommunale virkemidlene forvalter Troms fylkeskommune regionale og statlige tilskuddsmidler.

5.1 Sikring av arealer

Gratangen kommune skal i sin planlegging sikre arealer og områder for friluftsliv, idrett og lek gjennom å ta hensyn til disse behovene i kommuneplanens arealdel. Det skal også sikres atkomst til denne type områder. Arealplanen er juridisk bindende for arealbruken i kommunen. En rekke lover kommer til anvendelse i denne sammenhengen, deriblant friluftslivloven, naturvernloven, skogbruksloven og motorferdselloven. Disse omtaler bruk og vern av områder, og må tas hensyn til i all planlegging. Det kan søkes om statlig tilskudd til sikring av friluftsområder for allmennheten.

5.2 Kompetanse

Gratangen kommune skal bistå lag og foreninger og privatpersoner med råd og veiledning i forhold til:

- planlegging og dimensjonering av anlegg for idrett, fysisk aktivitet, lek og friluftsliv.
- søkeprosessen for offentlige tilskuddsordninger, herunder utformet årlig søkekalender og avholde fagdag om ulike tilskuddsordninger.

Nord-Hålogaland Midtre Hålogaland friluftsråd er Gratangen kommunes kompetanseorgan innen friluftsliv, og har et særskilt veiledningsansvar innen friluftsområdet.

5.3 Økonomiske virkemidler

- Driftstilskudd til lag og foreninger
 - Ordningen med driftstilskudd til lag og foreninger skal gjenspeile aktiviteten innenfor de ulike kategoriene sammenliknet med hverandre
- Tilskudd til anleggsutbygging
 - Det kan tildeles kommunale tilskudd til anlegg som er innvilget spillemidler etter følgende regler:
 - Det kan ytes tilskudd inntil 10 % av total godkjent anleggskostnad, maksimalt inntil 100.000,-.
 - Eventuelle tilskudd ytes etter årlig rullering, der anlegg prioritert som nummer 1 i hver kategori ytes tilskudd.
 - Frist for søknad om kommunale midler settes til 1. mai hvert år.
 - Tildeling av tilskudd vedtas endelig i Kommunestyrets budsjettvedtak, etter innstilling fra Hovedutvalg for Oppvekst og kultur.
 - Tilskuddsordninga kan ikke kombineres med andre kommunale tilskuddsordninger.
 - Summen av offentlige tilskudd kan ikke overstige summen av kontantutgifter i prosjektet.
- Gratis treningstid i kommunale bygg
 - Gratangen kommune skal tilrettelegge for at den enkelte kan ta grep om egen helse gjennom å tilby lokaler tilrettelagt for egenaktivitet, uorganisert gruppetrening og

trening med instruktør. Gratangen kommune skal opprettholde sitt tilbud om gratis treningstid for lag og foreninger og andre sammenslutninger som ønsker å benytte kommunale bygg og anlegg på ettermiddags- og kveldstid, samt helg.

- Kommunale stillinger og tiltaksmidler
 - Gratangen kommune har flere stillinger som i deler av sitt arbeid har ansvar for tiltak som skal bidra til å oppnå målene i denne planen, jfr. kap 4.1.

5.4 Regionale og statlige virkemidler

Troms fylkeskommune forvalter egne tilskuddsordninger og statlige tilskuddsordninger som f.eks. tilskudd til friluftaktivitet, tilskudd til fysisk tilrettelegging for friluftsliv i nærmiljøet, tilskudd til fysisk tilrettelegging for friluftsliv i nærmiljøet, tilskudd til statlig sikring og tilskudd til fysisk tilrettelegging i statlig sikrede områder. Troms fylkeskommune kan også kontaktes for mer info om ordningene.

5.5 Informasjonsarbeid

Gratangen kommune skal aktivt synliggjøre og markedsføre aktivitetstilbud, leke- og idrettsanlegg og tur- og fritidsområder, samt kostholds- og røykesluttilbud. Informasjonsarbeidet skal gjøres i samarbeid med lag og foreninger, organisasjoner, privatpersoner og andre som står ansvarlige for tilbudene.

6 Resultatvurdering av forrige plan

De nedfelte målsettingene har vært lagt til grunn for saksbehandling i saker som hører til under fagområdene i planen. Kommunedelplanen har, særlig de første årene, i stor grad vært i bruk som et aktivt styringsverktøy.

I planperioden har det i tillegg vært søkt om eksterne midler både til drift og utvikling av skilting og merking av turløyper og premier til trimpostkassekonkurransen. Kommunen har mottatt tilskuddsmidler til skilting av 16 turruter.

6.1 Anleggsutbygging

Det har vært liten aktivitet når det gjelder utbygging av nye anlegg i de siste årene, og aktiviteten er fortsatt lav. I planperioden er det en viktig oppgave å stimulere til planlegging av nye anlegg, og utviklings- og/eller rehabiliteringsplaner for eksisterende anlegg.

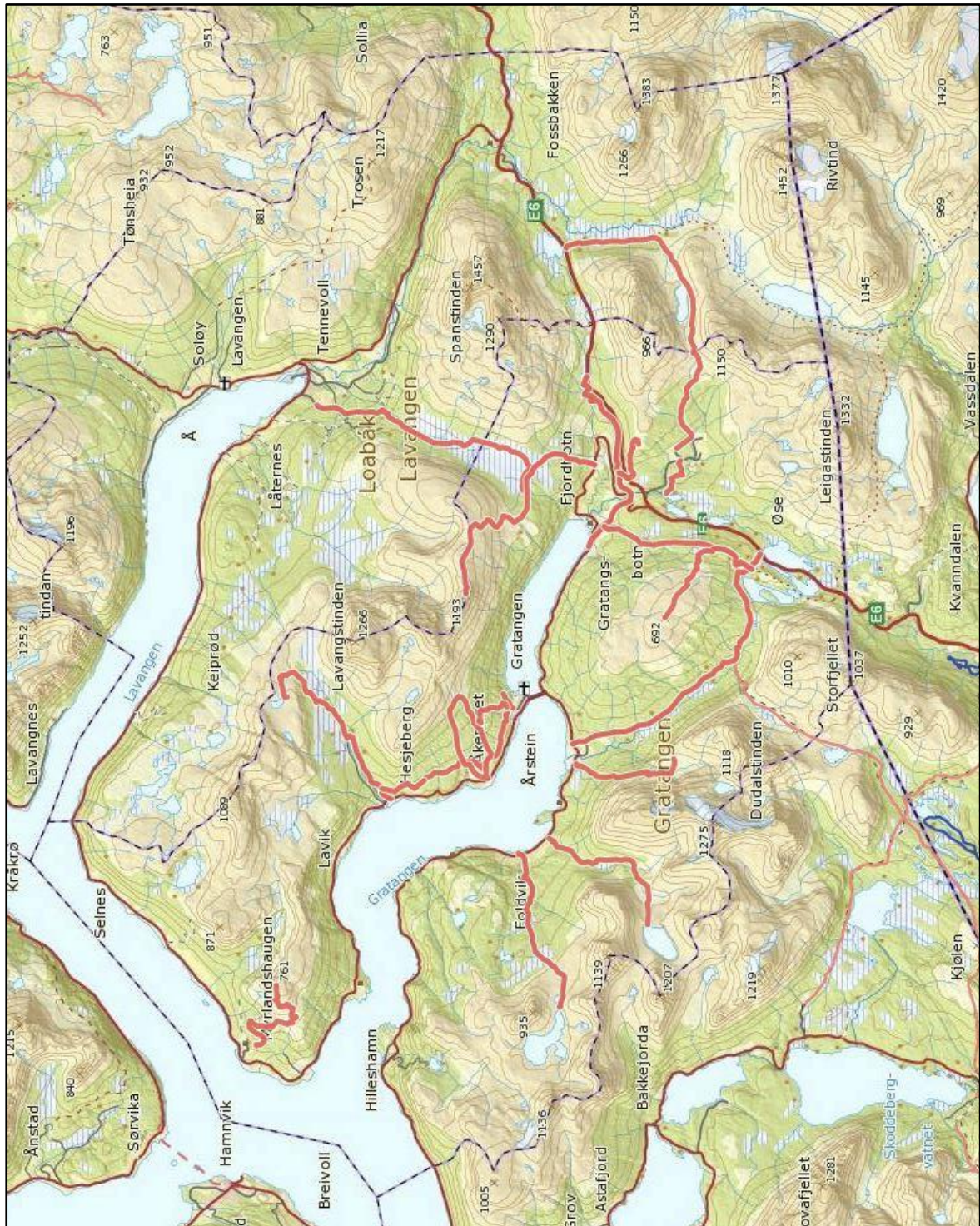
Både barnehagene og grunnskolen har i hele planperioden hatt fokus på betydningen av fysisk aktivitet og sunt kosthold, og har erfart at dette er viktig for deres målgruppe. Fortsatt fokus på dette anses som viktig også i neste planperiode.

7 KART OG OVERSIKTER

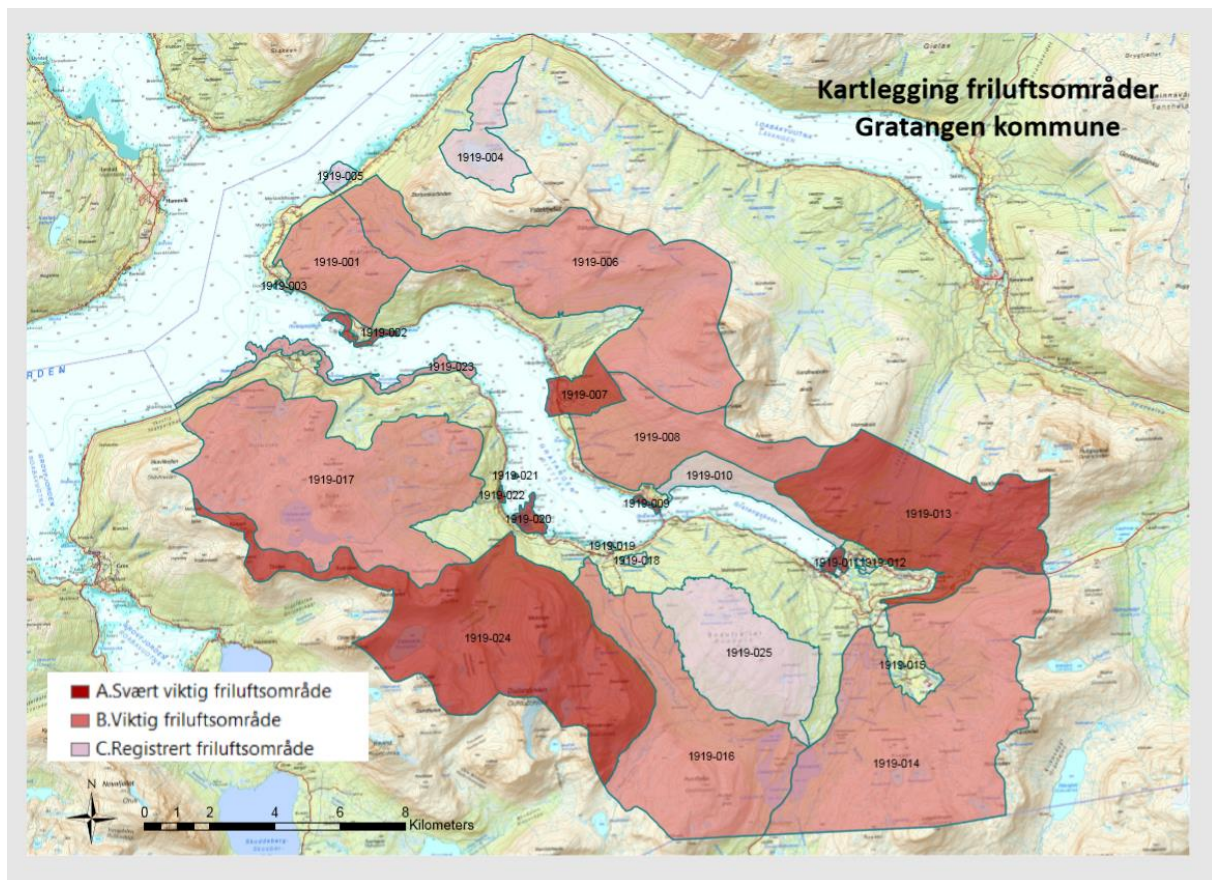
7.1 Kartlagte turruter

Område	Stier/ Turmål		Gradering	Km	Løypelag
	Norsk	Samisk			
Hilleshamn-Tjuvskjær-Foldvik	Hilleshamnvatnet	Hilssájávri	Blå	3,5	Hilleshamn bygdslag
	Foldvikvatnet	Girkojávri	Blå	6,0	UL Astøingen
	Eidevatnet	Áidejávri	Blå	6,0	Dudalens venner
Sortebekk-Laberg	Botnvatnet		Blå	4,0	Laberg grendelag
	Labergdalen	Gálavuopmi			Labergdalen veilag
	Lysløype				Gratangen idrettslag
Straumsnes-Sandnes-Elvenes					
	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5km fra Øse, 2,5 km Dole-mittveien.	Gratangen JFF
Fjordbotn-Moan-Fjordbotnmark	Fjordbotneidet	Jalgesáidi	Rød	10,2 3,0 km fra hotellet	Fjordbotn-Moan grunneierlag
	Årsteinhornet		Svart	7,0 km	
	Ressmålsberget		Grønn	2 - 3 km	
	Ileveien		Grønn	2,4 km	Elvenes utmarkslag
	Meelfossen		Grønn	1,0 km	
	Gamle Rv 50		Blå	5,0	Gratangen kommune
Fjellhøgda-Holtås-Kvernmo	Lysløype		Grønn	1,0-5,0	
	Snolke	Snulkie	Blå	3,0 km	Gratangen JFF
	Bjørnarvatnet		Grønn	2,0 km	LHL Gratangen
	Lysløype		Blå		
	Lortvatnet-Stormyra	Boksajeaggi	Blå		
Øse	Gratangsfjellet				Utfartsparkering
	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5,0 evt. 2,5 km	Gratangen JFF
	Labergdalen		Blå		Laberg grendelag
Åkenes-Årstein	Øse				Utfartssted parkering
	Skiftegammen		Blå	5,5 km	UL Idun
	Kåta		Grønn	2,0 km	
	Kråholla		Rød	3,2 km Rundtur: 9,0 km	Åkenes tur og grunneierlag
	Hammar'n		Grønn	2,0 km	UL Idun
	Årsteinhornet		Svart	5 – 6 km	UL Idun
Hesjeberg-Skifte	Lysløype				UL Idun
	Rennelvatnet		Rød	7,0 km	Hesjeberg utmarkslag
Myrlandshaugen - Grøsnes	Skiftegammen		Grønn	2,0 km	Hesjeberg utmarkslag
	Blåfjellet m Vetten		Rød	5,2 km	UL Idyl
Løvdal- Selnes	Kyststi		Grønn		
	Belnesvatnet		Blå	3,0 km	UL Nordlys
	Lysløype				UL Nordlys

Den enkelte løype er beskrevet i statusrapporten med kart og beskrivelse. De ruter som mangler bør beskrives i neste omgang.

7.2 Kartlagte friluftsområder

8 Situasjonsbeskrivelse

8.1 Aktivitetsoversikt

Til sammen er det registrert ulike lag og foreninger i Gratangen. Herunder kommer blant annet de lokale jeger- og fiskerforeningene. I tillegg kommer andre overbyggingsorganisasjoner. I tillegg er det flere uformelle sammenslutninger og ildsjeler som organiserer ulike former for treningsaktiviteter.

I tillegg til organisert og registrert aktivitet i lag og foreninger kommer egenaktivitet blant befolkningen i Gratangen. Denne er det naturlig nok vanskelig å kartlegge omfanget av uten organisatorisk tilhørighet, men registreringa som gjøres gjennom trimpostkasseprosjektet sammen med andre holdepunkter gir grunn til å anta at denne aktiviteten er relativt høy i vår kommune.

Tabellen i kap. 10 (s.18) viser en oversikt over anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet i Gratangen kommune. Registreringene gjøres av den enkelte kommune, basert på spillemiddelsøknader, og inngår i Kulturdepartementets register for idrettsanlegg og spillemiddelsøknader (www.idrettsanlegg.no).

8.2 Statistisk grunnlag

Folkehelseinstituttet har utviklet en folkehelseprofil for den enkelte kommune som forteller noe om helsetilstanden i befolkningen sammenlignet med Troms fylke og landet som helhet, og faktorer som påvirker denne. Statistikken er fra siste tilgjengelige periode pr. oktober 2016.

Hovedutfordring Gratangen kommune:

Befolkningsutvikling:	Tiltak
Innbyggertallet går ned over tid. Det blir flere eldre i befolkningen og færre barn og unge.	Tjenestetilbudet må tilpasses endring i befolkningen. Satsing på næringsutvikling og boligbygging for å rekruttere ungdommer i fertil alder til kommunen. Viktig med møteplasser for å skape trivsel og tilhørighet.

Livsstil sykdommer:	Tiltak
Gratangen kommune ligger over lands-gjennomsnittet på en del livsstilssykdommer som diabetes, overvekt, hjerte og kar og kols.	Satsing på forebyggende helsearbeid og veiledning med fokus på trening og kostveiledning. Samarbeid med frivillig sektor for å gi økt tilbud til innbyggerne.

Levekår:	Konsekvens/Tiltak
Gjennomsnitt inntekt i Gratangen ligger lavt. Noe som kan bety flere fattige familier og barn som lever under fattigdomsgrense. Lavt inntektsnivå kan også være en konsekvens av høy andel uføre i kommunen. Begrenset arbeidsmarked i tillegg til sykdom kan være en årsak til høy andel uføre i befolkningen. Flere arbeider også i lavinntektsyrker innen oppdrett, slakteri.	Sosiale forskjeller opprettholdes. Lav utdanningsnivå og lave inntekter er også en medvirkende årsak til helseforskjeller i Norge. Arbeidsmarkedet består av få arbeidsmuligheter for personer med høyere utdanning. Bedre mulighet for pendling til Narvik med ny Hålogalandsbru kan utvide arbeidsmarkedet for bosatte i Gratangen

9 ANALYSE AV BEHOV FOR AKTIVITET OG ANLEGG

Gratangen ligger over landsgjennomsnittet i antall uføretrygdede. Andel uføretrygdede i yrkesaktiv alder er på 19,7 % av befolkningen, mens gjennomsnitt i Troms er på 11,8%. I aldersgruppe 18-44 år er det 5,2% uføretrygdede, mens det på landsbasis er 2,5%. Kommunen ligger også høyt på antall sosialstønadsmottakere med 8,8 %, mens snittet for Troms er på 3.8%.

Barn av enslige forsørgere er høyere enn landsgjennomsnittet. 25.4 % i Gratangen, 22% i Troms og 15% på landsbasis. Flere eneforsørgere og husholdninger av personer som bor alene kan være en medvirkende årsak til at flere barn lever i familier med lav inntekt. Gratangen kommune har i følge folkehelseprofilen flere med psykiske lidelser enn landsgjennomsnittet.

Nasjonale tall viser at kun én av tre av den voksne befolkningen har et aktivitetsnivå som er innenfor anbefalingene. Barn under 9 år er i mye aktivitet, men det er en betydelig nedgang i aktivitetsnivået frem til tilsvarende undersøkelser gjort ved 15-årsalderen.

I aldersgruppen 16-79 år er det blitt mer vanlig å trene og mosjonere de siste årene. Innvandrere fra EU, USA og Canada har et treningsmønster som ligner resten av den norske befolkningen, mens innvandrere fra Asia, Afrika og Latin-Amerika har størst prosentandel inaktive.

Fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og utvikling hos barn og unge. Faglige anbefalinger for barn og unge er minst 60 minutter daglig fysisk aktivitet fra moderat til intensiv aktivitet. For voksne gjelder anbefalingen om minst 150 minutter ukentlig fysisk aktivitet med moderat intensitet eller 75 minutter med høy intensitet. Anbefalingene omfatter også å redusere stillesitting for alle aldersgrupper.

Fysisk aktivitet fremmer helse, gir overskudd og er et viktig og veldokumentert virkemiddel i forebygging og behandling av over 30 ulike diagnoser og tilstander. Det foreligger overbevisende dokumentasjon om en rekke helsegevinster ved regelmessig fysisk aktivitet i alle aldersgrupper.

9.1 Aktivitetstilbud

Regelmessig og variert fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og optimal utvikling av muskelstyrke, beinstyrke, kondisjon og motoriske ferdigheter hos barn og unge. Kroppsbevissthet og fysisk mestring er med på å utvikle et positivt selvbilde, og legger grunnlag for bevegelsesglede og gode aktivitetsvaner. Gratangen kommune har fått tilskudd til innkjøp av utstyr til idretts- og fritidsaktiviteter som kan lånes ut til barn og unge. Utstyrer er fordelt til begge skolene, som organiserer utlån.

9.2 Anleggsbehov

Antall søknader per år i siste planperiode har vært relativt stabilt. Anleggsutbygginga har vært gjort i regi av både Gratangen kommune og lag og foreninger. I 2017 har kommunen mottatt søknad fra Nattmålslettveien Skogeierforening. Utover dette foreligger det ingen søknader eller informasjon om planlagte anlegg fra lag og foreninger.

De kommunale barnehagene har uteområder som gir rom for varierte aktiviteter. Det er behov for oppgraderinger av barnehagenes uteanlegg i den kommende planperioden, og det er igangsatt et

forprosjekt for samlokalisert barnehage/skole i Gratangsbotn. Gratangsbotn skole har meldt inn behov for oppgradering av sitt uteområde. Når det gjelder basseng blir kravet til svømmeopplæring i grunnskolen dekket gjennom leie av svømmehalltid i Bjerkvik og/eller Lavangen. Det er i 2017 utarbeidet en rapport for ulike alternativer løsninger for nytt/rehabiliteret svømmebasseng i Gratangen.

Gratangen kommune har innendørs kunstgressbane for fotball.

Søknader om spillemidler prioriteres i to grupper: nærmiljøanlegg og ordinære anlegg (nybygg og rehabilitering). Friluftsanlegg er prioritert på tilsvarende måte som spillemiddelanlegg, men på egen liste. Det vil være aktuelt for enkelte anlegg å kunne søke om tilskudd fra en annen ordning enn der de i utgangspunktet er prioritert, ved å gjøre ei omgruppering- og prioritering ved den årlige rulleringa.

Den årlige rulleringa av planen skal ta hensyn til anleggenes status, slik at godkjente søknader for ferdige planlagte anlegg vil rykke foran ikke godkjente søknader. Finansieringa i tabellen tar utgangspunkt i den foreslåtte finansieringsplanen til søkeren, ikke den endelige offentlige bevilgninga. Tabellens finansieringskolonne er altså ikke bindende for Gratangen kommune.

10 Anleggsoversikt

Oversikten under viser anleggsstatus pr. 1.12.2017

10.1 Kommuneanlegg

1	Svømmehall Nord Gratangen	Stengt, vurderes oppgradert
2	Gymsal, Gratangsbotn Skole, garderobe m.m	Bør oppgraderes
3	Gymsal Nord-Gratangen Skole	Stengt
4	Trimrom/Helsestudio Gratangsbotn	Utbedret
5	Friidrettsanlegg Stadion	Bør oppgraderes
6	Tennisbane Grus Stadion	Bør oppgraderes
7	Lysløype Kvernmo	Bør oppgraderes
8	Lysløype Laberg	Bør oppgraderes
9	Lysløype Årstein	Bør oppgraderes
10	Lysløype Løvdal	Bør oppgraderes
11	Skytebane Grøsnes	Stengt
12	Lager/Kiosk Stadion	Bør oppgraderes
13	O-kart (hele kommunen, Nord- Gratangen har et gammelt o-kart)	Bør oppgraderes
14	Fotballøkke Gress Årstein	Nedlagt
15	Treningsfeltet Gress Stadion	I bruk
16	Klubbhus Stadion	I bruk
17	Krafthallen med varmebu/lager/toalett	I bruk
18	Alpinanlegg Øse	Delvis i bruk, bør oppgraderes
19	Fotballbane Gress Stadion (107x68)	I bruk
20	Fotballbane Gress Stadion (104x64)	Bør oppgraderes
21	Gratangen jeger og fisk, foreningshus	Oppgraderes
21	O-kart Dolomitten	Realisert

10.2 Nærmiljøanlegg

1	Skiløype ved Gratangsbotn skole	Skal oppgraderes
2	idrettsplass Gratangsbotn skole	Bør oppgraderes
3	idrettsplass Montessoriskolen	Bør oppgraderes
4	Ballbinge Årstein	Realisert/vedlikehold
5	Ballbinge Hesjeberg	Realisert
6	Ballbinge Grøsnes	Realisert
7	Foldvikøya – badeplass	Bør oppgraderes
8	Morgan Skip – Grøsnes (strandsone)	Bør oppgraderes

10.3 Statlig sikring av friluftsområde

Gratangen kommune deltok i 2014 i et prosjekt med Troms fylkeskommune med kartlegging av friluftsområder i kommunen. Dette er områder som bør vurderes statlig sikret.

- FOLDVIKØYA-BADEPLASS
- BADESTRAND ÅRSTEIN
- ELVENES VÅTMARKOMRÅDE
- FINNESLETTA-NATURMANGFOLD

11 ANLEGGSOVERSIKT/KART

OK	1	Gratangen Alpinanlegg	7615248.963	606984.373
OK	2	Gratangen Stadion	7619745.954	608755.207
OK	3	Gratangsbotn skole	7620217.308	609284.464
OK	4	Løvdal Lysløype	7633010.798	595827.510
OK	5	Nord Gratangen Skole	7627228.713	594188.102
OK	6	Årstein Lysløype	7622481.794	602864.479
	7	<i>Dolomitten O-kart</i>		
OK	8	Kvernmo Lysløype	7616407.568	610727.307
OK	9	Årstein ballbinge	7622293.386	602911.717
OK	10	Gratangen Rullebrettspark	7619842.262	608844.002
OK	11	Hesjeberg ballbinge	7626544.362	599826.698
	12	<i>Dudalen gapahuk</i>		
OK	13	Gratangsbotn Nærmiljøanlegg	7620153.646	609327.341
OK	14	Myrlandshaugen/Grøsnes ballbinge	7629407.579	591138.818
OK	15	Gratangen JFF Klubbhus	7619941.354	609042.921
	16	<i>Laberg Tursti</i>		
	17	<i>Kursvannet Turområde</i>		
OK	18	Astøingen UL	7622066.193	598345.028
OK	19	Laberg Lysløype	7619657.323	601224.454

